

**Koncepce
péče o tradiční lidovou kulturu v Kraji Vysočina
na období 2015 – 2017**

Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
Krajský úřad Kraje Vysočina, listopad 2014

Obsah

1	ÚVOD.....	3
2	Stručný popis péče o tradiční lidovou kulturu na území České republiky v letech 2000 - 2014	4
2.1	Výchozí dokumenty mezinárodního charakteru	4
2.2	Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice (na léta 2003 až 2010)	4
2.3	Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015	6
3	Stručný popis péče o tradiční lidovou kulturu na území Kraje Vysočina v letech 2000 - 2014	7
3.1	Etnografické vymezení	7
3.2	Stručný popis péče o TLK v Kraji Vysočina	7
4	SWOT analýza	11
5	Cíle péče o tradiční lidovou kulturu v Kraji Vysočina na období 2015 – 2017	12
5.1	Předmět péče	12
5.2	Cíle péče	12
5.3	Nástroje	13
6	Úkoly k naplnění cílů stanovených pro oblast tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina na období 2015 - 2017	14
6.1	Identifikace jevů tradiční lidové kultury	14
6.2	Dokumentace jevů tradiční lidové kultury	14
6.3	Uchovávaní, šíření, prezentace a předávání hodnot tradiční lidové kultury	15
6.4	Mezinárodní spolupráce	16
7	Finanční zdroje	16
8	Vazba na koncepční, strategické a programové materiály Kraje Vysočina	17
9	Odkaz na vybrané instituce a dokumenty	17
10	Závěr	18

1 ÚVOD

Kraj Vysočina se vyznačuje bohatým kulturním a přírodním dědictvím a jeho zachování a péče o něj patří dlouhodobě k předním prioritám kraje.

Kulturní dědictví je zdrojem kulturní rozmanitosti a vzdělanosti. Kultura jako přirozená a nedílná součást aktivit individuálních i skupinových, pozitivně formující jednotlivce i celou společnost, je mezinárodně uznávaným indikátorem vyspělosti společnosti a kvality života, podílí se na rozvoji cestovního ruchu, přispívá k růstu ekonomiky v daném prostředí a významně tak ovlivňuje rozvoj jednotlivých obcí i celých regionů.

Kulturou není vnímáno pouze umění, kultura v sobě zahrnuje nejrůznější projevy lidské činnosti, tradice, zvyky, obyčeje ad.

K uspokojování základních kulturních, výchovných, vzdělávacích a informačních potřeb veřejnosti slouží především muzea, galerie, divadla a knihovny, ale i další zařízení, organizace a instituce působící v oblasti kultury.

Specifickou součástí kulturního dědictví tvoří tradiční lidová kultura a v Kraji Vysočina má své nezastupitelné místo jak její materiální, tj. hmotná část, kterou představují statky movité i nemovité, tak i její nemateriální, tj. nehmotná část, která je předmětem předloženého dokumentu a pro kterou se na našem území běžně užívá označení „tradiční lidová kultura“ (dále též „TLK“).

Řada jevů tradiční lidové kultury je dodnes přítomná kolem nás, s řadou z nich se setkáváme i v současném „moderním“ světě. Jejich autenticita a četnost je však v různých regionech odlišná. Někde jsou prvky TLK stále ještě pevnou a nedílnou součástí každodenního života, v jiných oblastech jej ovlivňují jen příležitostně, v menší míře či intenzitě. Rozhodující je zpravidla identifikace obyvatel s prostředím a stejně tak i aktivita občanů, kteří se významnou měrou přímo podílejí na zachování, rozvoji, míře prezentace a předávání jevů tradiční lidové kultury v rámci „místní“ či „regionální“ kultury.

Svou roli, zpravidla v neprospěch TLK, hrají generační rozdíly ve vnímání jejich jednotlivých složek, velký vliv mezinárodní standardizované masové kultury, ale i velký rozvoj v oblasti informačních a komunikačních technologií. Dalšími faktory jsou faktory demografické, přirozená či vynucená migrace, masový rozvoj cestování, jazyková globalizace atd., jejichž společným důsledkem je mj. také vzájemné ovlivňování místních, regionálních i národních kultur.

Nemateriální složka tradiční lidové kultury, kam se řadí zejména hudba, tanec, lidová slovesnost, lidové divadlo, hry, obřady, obyčeje, zvyky, rozličné technologické dovednosti a postupy, lidová řemesla či lidová umělecká výroba, však představuje a vždy bude představovat významnou, nepostradatelnou a ničím nenahraditelnou historickou paměť národa. Ve všech projevech TLK lze spatřit místně nebo regionálně vymezené a zachycené vědomosti a zkušenosti každodenního života, povědomí o sounáležitosti k obci či regionu. Řada z těchto jevů však není dosud dostatečně dokumentována, a protože se jedná o jevy „živé“, které se neustále vyvíjejí a podléhají rychlým proměnám, hrozí některým významným kulturním hodnotám a tradicím zánik, aniž by byly náležitě zaznamenány, zdokumentovány a mohly být uchovány pro budoucí generace.

Studiu a dokumentaci jevů a projevů TLK se věnují zejména etnologové a etnografové v paměťových institucích - muzeích, galeriích, pamětních síních, ale též např. i odborní pracovníci ve vybraných akademických a univerzitních pracovištích.

Mimořádný význam TLK a do jisté míry hrozící nebezpečí ztráty některých jejích projevů si uvědomují státy celého světa a postupně jsou přijímána opatření, jejichž cílem je ochrana a systematická péče o tradiční a lidovou kulturu jednotlivých národních kultur.

2 Stručný popis péče o tradiční lidovou kulturu na území České republiky v letech 2000 - 2014

2.1 Výchozí dokumenty mezinárodního charakteru

Stěžejním dokumentem mezinárodního významu se stalo „Doporučení k ochraně tradiční a lidové kultury“ schválené na 25. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1989 a následně přijetí „Akčního plánu na ochranu a rozvoj nemotného kulturního dědictví“ na celosvětovém shromáždění ve Washingtonu v roce 1999. V roce 2003 byla přijata na 32. zasedání Generální konference UNESCO „Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví“, na jejíž přípravě se podílela i Česká republika, která se smluvní stranou Úmluvy stala v roce 2009.

Česká republika deklarovala svůj zájem o tradiční lidovou kulturu již ve svém strategickém dokumentu „Strategie účinnější státní podpory kultury“. Tato Strategie byla v aktualizované verzi schválena usnesením vlády č. 40 dne 10. ledna 2001 (Kulturní politika v České republice) a účinnější péče o TLK se tak stala jedním z prioritních úkolů na úrovni státu.

V roce 2003 přijala vláda České republiky usnesením č. 571 ze dne 11. června 2003 „Koncepti účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice“ a na základě poznatků a výsledků vyplývajících z této koncepce, společně ve shodě s dokumentem „Státní kulturní politika České republiky na léta 2009 – 2014“, byla připravena a usnesením vlády České republiky č. 11 ze dne 5. ledna 2011 schválena v pořadí druhá „Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015“.

Těmito dokumenty podpořila vláda České republiky zájem odborné i laické veřejnosti a územních samospráv a formou konkrétních opatření dala doporučení příslušným orgánům veřejné správy na nižších stupních k cílené a systematické dokumentaci, ochraně, výzkumu, využívání a rozvoji nemateriální složky TLK jako nedílné součásti kulturního dědictví.

2.2 Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice (na léta 2003 až 2010)

Základním záměrem tohoto koncepčního dokumentu, schváleného usnesením vlády ČR č. 571 ze dne 11. června 2003, bylo „vytvořit do roku 2010 systém péče, do něhož se zapojí státní i nestátní organizace a jednotlivci tak, aby přispěli k identifikaci, dokumentaci a ochraně dochovaných projevů tradiční lidové kultury, k jejich využití při obohacení současné kultury a k předání těchto projevů dalším pokolením“.

Krajským orgánům bylo doporučeno vytvořit na svém území krajská informační a dokumentační centra garantující identifikaci a dokumentaci projevů TLK a péči o ně nebo touto funkcí pověřit některou ze svých stávajících kulturních institucí.

V Kraji Vysočina bylo funkcí informačního, školícího a metodického pracoviště, vedením a koordinací celokrajské dokumentace tradiční lidové kultury pověřeno Muzeum Vysočiny Třebíč, příspěvková organizace (usnesení Zastupitelstva Kraje Vysočina č. 0145/02/2005/ZK ze dne 29. 3. 2005). Vzniklo zde „Regionální pracoviště tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina“ (dále též „Regionální pracoviště“).

Obdobně postupovaly další kraje. Na území České republiky tak došlo v letech 2004 – 2008 k vytvoření 14 pracovišť zaměřených na péči o TLK. Na celostátní úrovni byl tímto úkolem pověřen Národní ústav lidové kultury ve Strážnici.

Regionální pracoviště se stala odbornými garanty péče o TLK v jednotlivých krajích a Ministerstvo kultury jejich činnost každoročně (od roku 2005) podporuje prostřednictvím výběrových dotačních řízení (dotační titul „Podpora tradiční lidové kultury“).

V roce 2004 Ministerstvo kultury č.j. 323/2004 vydalo vzorovou náplň regionálního pracoviště, které je odborným garantem péče o tradiční lidovou kulturu.

Regionální pracoviště:

- je pověřeno funkcí informačního, školícího a metodického pracoviště pro území kraje,
- provádí dokumentaci tradiční lidové kultury a koordinuje její provádění na území celého kraje,
- spolupracuje při identifikaci a zpracování záznamů o jevech tradiční lidové kultury,
- spolupracuje s dobrovolnými dokumentátory (zpravodaji), vytváří si jejich síť a poskytuje jim metodologickou pomoc,
- pořádá specializovaná školení pro dobrovolné dokumentátory (zpravodaje), profesionální pracovníky dokumentace, sbírek, konzervačních a restaurátorských pracovišť atd.,
- vytváří specializované databáze,
- poskytuje metodickou pomoc státní správě a samosprávě,
- poskytuje metodickou pomoc ostatním odborným institucím v rámci kraje v otázkách péče o tradiční lidovou kulturu,
- shromažďuje doklady o mimořádně hodnotných jedinečných projevech tradiční lidové kultury v kraji,
- shromažďuje informace o nejúspěšnějších postupech v uchování, prezentaci a předávání projevů tradiční lidové kultury a navrhuje je Krajskému úřadu nebo Národnímu ústavu lidové kultury k popularizaci nebo je ve vlastní působnosti uveřejňuje,
- předkládá návrhy do seznamů nemateriálních statků tradiční lidové kultury,
- poskytuje informace veřejnosti,
- popularizuje a prezentuje shromážděné doklady o projevech tradiční lidové kultury formou výstav a publikací, popř. iniciuje tuto prezentaci u dalších institucí v kraji,
- spolupracuje s Národním ústavem lidové kultury v záležitostech péče o tradiční lidovou kulturu,
- spolupracuje s Asociací muzeí a galerií České republiky, popř. dalšími nestátními institucemi působícími v tomto oboru,
- v rámci kraje koordinuje (doporučuje nebo vybírá) předkládání projektů a požadavků směřujících k zajištění péče o tradiční lidovou kulturu na území kraje, do grantových programů Ministerstva kultury nebo jiných ústředních orgánů, popř. do grantových programů vyhlášených krajem.

Vymezením činností a koordinací pracovišť vznikla napříč Českou republikou v poměrně krátké době obsáhlá databáze o současné podobě TLK.

V letech 2006 – 2010 byla provedena četná dotazníková šetření a výsledky celostátního dotazníkového šetření jsou zpracovány samostatně pro každý kraj. Všechny ročníky jsou přístupné na <http://www.lidovakultura.cz/page.aspx?pid=143>.

Závěrečné zprávy za celou ČR a konkrétní kraj jsou uloženy na regionálních pracovištích a kompletní výsledky, včetně dotazníků, v Národním ústavu lidové kultury ve Strážnici.

Tematické okruhy dotazníkového výzkumu v jednotlivých letech:

2006 – Folklor (vyprávění, zpěv, zpěvnost, tance, folklor dětí a lidové divadlo)

– Tradiční způsoby obživy (zemědělství, rybolov, myslivost)

2007 – Lidová religiozita

2008 – Obyčejové tradice

2009 – Lidová strava, doprava, obchod, trh a lidový zpěv

2010 – Společenské vztahy, výtvarná kultura

Další vybrané výstupy celostátního charakteru vycházející z uvedeného koncepčního dokumentu:

- Od roku 2001, dle nařízení vlády č.5/2003 Sb., o oceněních v oblasti kultury udělovaných Ministerstvem kultury, ve znění pozdějších předpisů, je každoročně udělován titul „*Nositel tradice lidových řemesel*“ inspirovaný světovým projektem UNESCO „*Žijící lidské poklady*“. Jedná se o zvláštní formu oceňování lidových řemeslníků, jejich dovedností, znalostí postupů a technologií tradičních lidových řemesel, zejména těch, kterým hrozí zánik.
- Byla navázána aktivní spolupráce s Akademií věd ČR, s Českou národopisnou společností, s Asociací muzeí a galerií ČR a její Etnografickou komisí, vysokými školami, řadou občanských sdružení, měst a obcí. Z mezinárodního hlediska se jedná především o spolupráci s UNESCO, zeměmi Visegrádského seskupení a nevládními světovými organizacemi jako jsou CIOFF – Mezinárodní rada organizátorů folklorních festivalů a lidového umění, IOV – Mezinárodní organizace pro lidové umění, IGF - Mezinárodní unie folklorních sdružení, ale také ICOM – Mezinárodní rada muzeí, AEOM – Asociace evropských muzeí v přírodě atd.
- Vznikla Národní rada pro tradiční lidovou kulturu (příkaz ministra kultury č. 39/2004) jako stálý poradní, iniciativní a koordinační orgán ministra kultury. Dlouhodobým členem Národní rady pro tradiční lidovou kulturu je i zástupce Kraje Vysočina.
- V roce 2008 byl s ohledem na Úmluvu o zachování nemateriálního kulturního dědictví zřízen „Seznam nemateriálních statků tradiční a lidové kultury České republiky“ (příkaz ministra kultury č. 41/2008, novelizován příkazem ministryně č. 45/2012), do kterého bylo zapsáno 9 položek (k 31. 12. 2013).

2.3 Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015

Hlavním cílem v pořadí 2. koncepčního materiálu, schváleného usnesením vlády ČR č. 11 ze dne 5. ledna 2011, je „definovat nástroje účinnější péče o tradiční lidovou kulturu jako soubor určitých koordinovaných opatření, jejichž účelem je přispět k efektivnější identifikaci, dokumentaci, ochraně, využívání a předávání zejména nemateriální složky tradiční lidové kultury nastupujícím generacím“. Jednotlivá doporučení vycházející z tohoto koncepčního materiálu směřující na orgány veřejné správy na nižších stupních jsou zapracována do následujících kapitol.

Schválením a postupnou realizací Koncepte účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na roky 2003 – 2010 a následně na léta 2011 – 2015 se podařilo položit základy nového systému odborné práce zejména v oblasti identifikace, dokumentace, uchovávání, šíření a prezentace jevů TLK a zároveň se podařilo celý systém stabilizovat.

Výhledově je v gesci Ministerstva kultury plánována aktualizace celostátního koncepčního materiálu pro oblast tradiční lidové kultury na období 2016 – 2020.

3 Stručný popis péče o tradiční lidovou kulturu na území Kraje Vysočina v letech 2000 - 2014

3.1 Etnografické vymezení

Z etnografického hlediska zahrnuje Kraj Vysočina oblast Horácka (jeho českou i moravskou část) a na východě oblast Podhorácka. Jedná se o jeden z největších etnografických regionů u nás a navzdory častému podceňování se v něm i v současnosti setkáváme s řadou dochovaných a stále přítomných projevů tradiční lidové kultury. Jedná se o velmi pestrou nehmotnou, nemateriální složku tradiční lidové kultury, zachovanou ať už v každodenním či svátečním životě obyvatel, ale rovněž o hmotné doklady v podobě nemovitých památek lidového stavitelství (v největší míře v severní části Horácka, na Žďársku a Novoměstsku), či statky movité, tj. produkty lidové umělecké výroby, řemesla atd.

Horácko představuje oblast západní Moravy a rozkládá se na obou stranách bývalé zemské hranice. Havlíčkobrodsko, Světelsko, Pelhřimovsko, Kamenicko a Pacovsko ležící na západním svahu Českomoravské vrchoviny se počítá do českého Horácka, stejně jako Hlínecko, Chrudimsko a Políčsko. Východní moravská část je rozsáhlejší a zahrnuje částečně Dačicko, Telečsko, Jihlavsko (bývalý německý jazykový ostrov), Žďársko, Novoměstsko a Bystřicko. Zbývající oblasti kolem Velkého Meziříčí, Tišnova, Velké Bíteše, Náměště nad Oslavou, Třebíče a Moravských Budějovic spadají už spíše do Podhorácka směřujícího na východě k Brněnsku.

3.2 Stručný popis péče o TLK v Kraji Vysočina

Kraje jsou v souladu se zákonem č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) územními samosprávnými celky, které v oblasti kultury vykonávají ve vymezeném rozsahu státní správu (památková péče) a současně patří oblast kultury do jejich samostatné působnosti.

Kraj Vysočina se řadí ke krajům s bohatým kulturním dědictvím, zachovanými místními tradicemi a řadou zájmových organizací, spolků a místních společenství ve městech i obcích, které významným způsobem posilují místní identitu a pomáhají udržovat specifický charakter místní kultury.

Snahou kraje je vytvářet pro jejich zachování a pro rozvoj obou složek kulturního dědictví, kultury a památkové péče, koncepční, finanční a legislativní předpoklady.

Regionální pracoviště tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina:

V roce 2005 se Muzeum Vysočiny Třebíč, příspěvková organizace stalo (na základě doporučení vycházejícího z celostátní koncepce účinnější péče o TLK vytvořit krajská informační a dokumentační centra garantující identifikaci a dokumentaci projevů TLK) rozhodnutím Zastupitelstva Kraje Vysočina usnesením č. 0145/02/2005/ZK ze dne 29. 3. 2005 pověřenou organizací k zajištění úkolů tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina. V Muzeu Vysočiny Třebíč vzniklo „Regionální pracoviště tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina“, jehož úkolem je plnit funkci informačního, školicího a metodického pracoviště pro území kraje, vést a koordinovat celokrajskou dokumentaci tradiční lidové kultury, zajišťovat úkoly vyplývající z celostátních koncepčních materiálů, spolupracovat s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici a vést agendy dle doporučené vzorové náplně pro regionální odborná pracoviště vydané Ministerstvem kultury v roce 2004 a dle pokynů zřizovatele.

Vybrané výstupy činnosti Regionálního pracoviště:

Dotazníková šetření:

V letech 2006 - 2010 se Regionální pracoviště v rámci celostátních dotazníkových šetření zapojilo do pěti ročníků výzkumů zohledňující různá témata TLK:

- 2006: zpracování záznamů a dokumentace ohrožených jevů z oblasti folkloru, tradičního zemědělství a lidové výroby a identifikace lidového oděvu a textilu,
- 2007: lidová religiozita a okruhy týkající se sídla, domu a bydlení,
- 2008: obyčejové tradice – kalendářní a rodinné zvyky,

- 2009: lidová strava, obchod, trh a lidový oděv,
- 2010: společenské vztahy, výtvarná kultura.

Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Kraje Vysočina:

V roce 2013, v souladu s doporučením celostátní koncepce vést soupisy regionálně významných projevů tradiční lidové kultury, schválila Rada Kraje Vysočina usnesením č. 2089/38/2013/RK ze dne 26. 11. 2013 Pravidla Rady Kraje Vysočina pro vedení Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Kraje Vysočina a vedením tohoto Seznamu pověřila Regionální pracoviště. V roce 2014 byl na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury Kraje Vysočina zapsán 1. nemateriální statek: Běh o Barchan. Seznam bude postupně dle významu jednotlivých statků a jejich připravenosti k zápisu rozšiřován, každoročně maximálně o 2 nominované statky. K posuzování nominací byla jako poradní orgán Regionálního pracoviště vytvořena Odborná pracovní skupina, složená z odborných pracovníků z oblasti tradiční lidové kultury a zástupců Krajského úřadu Kraje Vysočina.

Prezentace TLK veřejnosti:

Vedle Regionálního pracoviště, 4 muzeí a 3 galerií zřizovaných Krajem Vysočina působí na území kraje dalších cca 60 muzeí, galerií a pamětních síní, které uchovávají a prezentují kulturní dědictví našeho regionu, jeho historii, tradice, umění i současné umělecké směry. Jejich zřizovatelem jsou obce, města, stát, spolky, ale i fyzické a právnické osoby.

Všechny tyto instituce významným způsobem přispívají k zachování a osvojování místních a regionálních projevů TLK.

Prostřednictvím spolupráce etnografů, pracovníků muzeí a odborných zaměstnanců dalších vybraných zařízení jsou veřejnosti zpřístupňovány jevy a projevy TLK formou stálých expozic i krátkodobých výstav, které splňují požadavky odborné kvality prezentace. Jedná se např. o stálou expozici zaniklých a zanikajících řemesel v masných krámech v Moravských Budějovicích, která je součástí Muzea řemesel – pobočky Muzea Vysočiny Třebíč, příspěvkové organizace; dále expozice v pobočkách Muzea Vysočiny Jihlava, příspěvkové organizace či v Muzeu Vysočiny Pelhřimov, příspěvkové organizaci. Stálé expozice s tematikou TLK však nabízí i některá městská muzea: Muzeum Dr. Aleše Hrdličky v Humpolci, Horácké muzeum v Novém Městě na Moravě nebo Městské muzeum v Bystřici nad Pernštejnem.

Směrem k veřejnosti se tyto instituce dále prezentují pořádáním tematických přednášek, besed či větších ucelených programů pro školy a další výchovně-vzdělávací instituce. Etnografové a odborní pracovníci pravidelně připravují a účastní se odborných seminářů, konferencí, věnují se ediční činnosti, spolupracují na přípravě rozhlasových a televizních pořadů. Jedná se zejména o komponované pořady se zaměřením na lidové svatební obřady, ukázky lidových řemesel, tradiční jarmarky a další lidové slavnosti, masopusty, ukázky velikonočních zvyků, vánoční tradice.

Příklady ediční činnosti:

Míla Brtník: Jaký kroj, tak se stroj, obrazová encyklopedie horáckých a podhoráckých krojů, Jihlava, 2007

Věra Thořová: Lidové písně z Havlíčkobrodsko – Havlíčkův Brod, 2009

Marta Toncrová – Silva Smutná: Lidové písně z Podhorácka I., Náměšťsko a Velkobíteško Třebíč – Brno 2011

Marta Toncrová – Silva Smutná: Lidové písně z Podhorácka II., Třebíčsko, Hrotovicko, Moravskobudějovicko a Jemnicko, Třebíč – Brno 2013.

Z dalších významných aktivit a úspěchů lze uvést získání hlavního ocenění na 16. ročníku MUSAIONFILMU v Muzeu Jana Amose Komenského v Uherském Brodě za film "Františka" vytvořeném ve spolupráci Muzejního spolku Velkobíteška a Muzea Vysočiny Třebíč, příspěvkové organizace. Film pojednává o sběratelce lidových písní Františce Kyselkové (1865-1951), která množstvím zapsaných písní náleží ke sběratelům nejúspěšnějším.

K hlubšímu poznání jevů TLK a za účelem začlenění TLK do vzdělávacích aktivit vydávají zejména krajské muzejní instituce metodické publikace a nejrůznější zvukové a obrazové materiály, vhodné pro využití v rámci jak školní, tak i mimoškolní výchovy dětí a mládeže. Snaha o přiblížení a osvojení typických jevů TLK je ale ze strany muzeí v Kraji Vysočina cíleně zaměřena i na ostatní věkové kategorie.

Folklor

Nedílnou součástí předmětu péče o TLK v regionu je i folklorní složka. Přestože řada folklorních jevů ve své původní formě zanikla, v některých lokalitách či regionech tvoří nadále významnou součást regionální identity. Zastřešující organizací, která se věnuje prezentaci folkloru a významným způsobem přispívá k rozvoji volnočasových aktivit dětí a mládeže v regionu, je Horácké folklorní sdružení (HORFOS). Horácké folklorní sdružení působí v Kraji Vysočina od roku 1992, je jedním ze 17 autonomních regionálních folklorních sdružení Folklorního sdružení České republiky a jeho členem je v současné době 21 folklorních souborů a skupin. Horácké folklorní sdružení je hlavním organizátorem a koordinátorem oblastních a krajských postupových přehlídek dětských folklorních souborů v regionu, poskytuje metodickou pomoc folklorním souborům, podílí se na pořádání festivalů, přehlídek, školení apod.

Činnost folklorních souborů a kulturních spolků je nenahraditelná. Spočívá v prezentaci, uchování a předávání místních projevů tradiční lidové kultury, regionálních zvyklostí, obyčejů, rodinných událostí (svatba, narození dítěte a křest, úmrtí a pohřeb) a výročních (kalendářních) obyčejů vázaných na cyklus života a přírody v průběhu roku či církevních svátků v kalendáři v podobě předvádění lidových tanců a písní, komponovaných programů a pásem. Do tematických celků jsou zpracovávány zejména Vánoce, masopust, Velikonoce, svatební obřady, stavění máje, pálení čarodějnic, svatojánské ohně, poutě, posvícení, sklizně, dožínky atd.

Podpora těchto zájmových spolků a subjektů hraje důležitou roli pro prezentaci a popularizaci projevů TLK. Kraj Vysočina poskytuje podporu v rovině neprofesionálního umění především formou grantových programů Fondu Vysočiny a vybraných dotačních titulů. Jedná se zejména o grantový program „Regionální kultura“, z dalších dotačních titulů to jsou „Pravidla Rady Kraje Vysočina pro poskytování finančních příspěvků v oblasti neprofesionálního umění“ (dotační titul na podporu regionálních postupových nebo národních přehlídek pořádaných na území kraje) a dále „Zásady Zastupitelstva kraje Vysočina pro poskytování dotací na podporu společenských a kulturních aktivit obcí Kraje Vysočina souvisejících s oslavami či připomenutím významných výročí obcí“.

Oblast TLK je zastoupena též v rámci každoroční prezentace a propagace nejvýznamnějších kulturních aktivit Kraje Vysočina prostřednictvím veřejné ankety „Zlatá jeřabina“. Tato anketa probíhá od roku 2005 a je vyhlašovaná ve dvou kategoriích: kulturní aktivita a péče o kulturní dědictví. Mezi 30 nejvýznamnějších kulturních počinů veřejné ankety „Zlatá jeřabina – Cena kraje Vysočina za kulturní počin roku“ v kategorii kulturní aktivita bývají již pravidelně zařazeny projekty z oblasti TLK. Jednalo např. o projekt „Folklorní kaleidoskop Vysočiny – zmapování lidových tradic na Vysočině“ (předkladatel Horácké folklorní sdružení) nebo „Dřevořezání - tradiční setkání řezbářů v Třešti“. Projekt „Dřevořezání“ (2010) byl následně nominován do přeshraniční soutěže pořádané partnerským regionem, spolkovou zemí Dolní Rakousko o „Přeshraniční cenu“.

Nejvýznamnější tradiční folklorní festivaly pořádané v Kraji Vysočina:

- Bramborobraní (Třebíč) - přehlídka folklorních souborů; lidové tance, kroje, zvyky a bramborové speciality, pořadatel: Městské kulturní středisko, Třebíč
- Folklor v máji (Telč), setkání folklorních souborů a řemeslný trh, pořadatel: Město Telč a folklorní soubor Podjavoříčan
- Horácko zpívá a tančí (Světlá nad Sázavou), největší bienálový festival horáckých souborů na Vysočině, pořadatel: Město Světlá nad Sázavou a Dětský folklorní soubor Škubánek
- Setkání na Podhorácku (Velká Bíteš), přehlídka folklorních souborů a krojovaných skupin z Podhorácka, sousedních regionů a hostů, pořadatel: Informační centrum a klub kultury města Velké Bíteše

Nejvýznamnější přehlídky folklorních souborů v oboru tanec a zpěv v Kraji Vysočina:

- Zpěváček – krajská postupová přehlídka v rámci celostátní soutěže dětských zpěváků lidových písní, pořadatel: Horácké folklorní sdružení
- Přehlídka dětských folklorních souborů - krajské postupové kolo, pořadatel: Horácké folklorní sdružení

I přes zaměření koncepce na nemateriální složku tradiční lidové kultury nelze v této části opomenout její hmotnou část a s tím úzce související součástí tradiční lidové kultury jako jsou lidová řemesla nebo lidová architektura.

Lidová řemesla

Snaha o vytvoření podmínek pro uchování, identifikaci a dokumentaci jevů TLK je orientována i na dokumentaci a identifikaci lidových řemesel a lidové umělecké výroby.

Cílem je zaznamenat mizející lidová řemesla, zachytit technologické postupy u současných tvůrců lidových řemesel, jejich proměny v průběhu času, získat doklady o materiálech, technologiích a historii oboru.

Péče o lidová řemesla a lidovou uměleckou výrobu, jejich prezentace a předávání dalším generacím je rovněž dílčím cílem celostátního koncepčního dokumentu TLK a zachování „dovedností spojených s lidovými řemesly“ je součástí Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví.

Lidová architektura

Lidová architektura je na Vysočině dodnes zastoupena četnými, svým charakterem spíše drobnějšími stavbami, které zde po staletí, za použití tradičních místních materiálů a s respektováním lokálních zvláštností, rozdílných přírodních podmínek a majetkových poměrů, vznikaly a utvářely ráz krajiny.

Podrobněji se tématu lidové architektury věnuje Koncepce památkové péče v Kraji Vysočina na období 2013 – 2016.

Mezinárodní spolupráce

Rovněž v oblasti mezinárodní spolupráce kraj usiluje o propagaci a prezentaci kulturního dědictví a tedy i tradiční lidové kultury. Zahraniční spolupráce zde probíhá především formou vzájemných výstav, odborných konferencí, seminářů, vzájemnou účastí folklorních souborů na festivalech, přehlídkách apod.

Nejužší spolupráce je navázána se spolkovou zemí Dolní Rakousko.

V rámci Dohody o spolupráci mezi spolkovou zemí Dolní Rakousko a krajem Jihočeským, Jihomoravským a Krajem Vysočina byl na konci roku 2010 v Operačním programu Cíl 3 Evropská územní spolupráce Rakousko - Česká republika 2007 - 2013 schválen projekt s názvem „Porta culturae“, jehož koordinátorem na Vysočině se stalo Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod, příspěvková organizace.

Jedním z výstupů tohoto rozsáhlého kulturního projektu realizovaného v letech 2011 – 2014 bylo vytvoření databáze kulturních subjektů na území Kraje Vysočina, která mapuje výtvarné umělce, architekty, designéry, pořadatele kulturních akcí, zástupce uměleckých řemesel atd. Součástí projektu byly mj. rovněž semináře věnované oblasti tradiční lidové kultury, např. „Je betlémská živá?“, „České a rakouské betlémy“ (2011) nebo „Terénní etnografické práce“ (2013), doplněné v některých případech také o putovní výstavy s katalogem.

4 SWOT analýza

S – silné stránky	W – slabé stránky
<p>S1 Četnost dochovaných, udržovaných a stále živých jevů tradiční lidové kultury: jevy hmotné (movité i nemovité) a nehmotné</p> <p>S2 Existence Regionálního pracoviště tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina při Muzeu Vysočiny Třebíč, p. o.</p> <p>S3 Působnost Horáckého folklorního sdružení</p> <p>S4 Bohatý sbírkový fond a četné publikace představující cenný zdroj informací o TLK</p> <p>S5 Spolupráce krajských muzeí s odbornými institucemi zaměřenými na oblast TLK (Etnologický ústav Akademie věd ČR Brno, Národní ústav lidové kultury, Česká národopisná společnost, Asociace muzeí a galerií ČR – Etnografická komise)</p> <p>S6 Poměrně silná identifikace obyvatel s krajem</p> <p>S7 Zachování stávajících dotačních titulů pro oblast TLK</p>	<p>W1 Nedostatečná spolupráce a provázanost činnosti etnografů a dalších odborných pracovníků a institucí působících v oblasti TLK na území kraje</p> <p>W2 Nedostatečný počet etnografů a dalších odborných pracovníků zapojených do identifikace a dokumentace jevů TLK na území kraje (absence etnografů v muzeích zřizovaných Krajem Vysočina v okrese Havlíčkův Brod a částečně Žďár nad Sázavou)</p> <p>W3 Velké množství jevů TLK na území kraje, které dosud nejsou zdokumentovány</p> <p>W4 Nedostatečná spolupráce se vzdělávacími institucemi</p> <p>W5 Nedostatečná provázanost aktivit TLK na cestovní ruch</p> <p>W6 Nedostatečná prezentace jednotlivých oblastí TLK široké veřejnosti</p>
O - příležitosti	T – ohrožení
<p>O1 Celostátní koncepční dokumenty pro oblast TLK</p> <p>O2 Využití místních tradic lidové kultury pro školní i mimoškolní vzdělávání dětí a mládeže</p> <p>O3 Užší spolupráce s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici, zapojení do nadregionálních projektů a výzkumů</p> <p>O4 Větší podpora, prezentace a propagace tradičních lidových řemesel</p> <p>O5 Využití TLK pro oblast cestovního ruchu</p>	<p>T1 Ohrožení a zánik některých jevů TLK</p> <p>T2 Omezení finančních prostředků z veřejných rozpočtů</p> <p>T3 Nedostatečná informovanost o významu TLK vedoucí k nezájmu o tuto oblast mezi veřejností, absence TLK ve výchovně-vzdělávacích programech</p> <p>T4 Snížení zájmu o tradiční formy kultury způsobené demografickými změnami a generační výměnou, urbanizací, globalizací a technologickými změnami</p>

5 Cíle péče o tradiční lidovou kulturu v Kraji Vysočina na období 2015 – 2017

5.1 Předmět péče

Předmětem Koncepce péče o tradiční lidovou kulturu v Kraji Vysočina na období 2015 – 2017 je ve shodě s celostátním koncepčním dokumentem Konceptí účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015 a v souladu s Úmluvou o zachování nemateriálního kulturního dědictví zejména nemateriální složka tradiční lidové kultury jako nedílná součást nemateriálního kulturního dědictví.

Nemateriální kulturní dědictví je dle Úmluvy definováno jako:

- zkušenosti
- znázornění
- vyjádření
- znalosti
- dovednosti
- jakož i nástroje, předměty, artefakty a kulturní prostory s nimi související, které společenství, skupiny a v některých případech též jednotlivci považují za součást svého nemateriálního kulturního dědictví. Toto nemateriální kulturní dědictví, předávané z pokolení na pokolení, je společenstvími a skupinami lidí neustále přetvářeno v závislosti na jejich prostředí, na jejich interakci s přírodou a na jejich historii, dává jim pocit identity a kontinuity, podporuje takto úctu ke kulturní rozmanitosti a lidské tvořivosti.

Takto vymezená tradiční lidová kultura se projevuje především v těchto oblastech:

- ústní tradice a vyjádření
- interpretační umění
- společenské zvyklosti, obřady a slavnostní události
- vědomosti a zkušenosti týkající se přírody a vesmíru
- dovednosti spojené s tradičními řemesly.

5.2 Cíle péče

Cíle péče o tradiční lidovou kulturu na dané období jsou stanoveny s ohledem na potřeby a záměry regionu a v souladu s Konceptí účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015:

- Pokračování v systematické identifikaci a dokumentaci jevů TLK na celém území kraje, včetně zachycení přirozeného vývoje těchto jevů
- Ochrana a uchování dosud existujících projevů TLK
- Vytváření metodik pro oblast TLK za účelem dokumentace oblasti TLK v rámci celého Kraje Vysočina
- Zpracovávání získaných výsledků dokumentace jevů TLK a jejich prezentace veřejnosti, vytváření a průběžné doplňování elektronických databází
- Systematické zpracovávání přehledů regionálních akcí a aktivit v oblasti TLK, jejich využití pro oblast cestovního ruchu
- Efektivnější prezentace TLK prostřednictvím odborných institucí a médií

- Vedení soupisu nejvýznamnějších jevů TLK v Kraji Vysočina prostřednictvím „Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Kraje Vysočina“, jeho rozšiřování, pravidelná aktualizace, vč. periodické redokumentace zapsaných statků
- Oceňování nejlepších výsledků interpretace a prezentace prvků tradiční lidové kultury na území kraje
- Začlenění TLK do výchovně-vzdělávacích aktivit, školního a mimoškolního vzdělávání (aktivní spolupráce se ZŠ, ZUŠ, DDM, apod.)

5.3 Nástroje

K naplnění cílů budou využívány zejména nástroje ekonomické, metodické a institucionální:

Ekonomické:

- Vytváření podmínek pro vícezdrojové financování
- Přímá podpora ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje a obcí
- Dotační programy Kraje Vysočina (grantové programy Fondu Vysočiny; Pravidla Rady Kraje Vysočina pro poskytování dotací v oblasti neprofesionálního umění; Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina pro poskytování dotací na podporu společenských a kulturních aktivit obcí Kraje Vysočina souvisejících s oslavami či připomenutím významných výročí obcí)
- Dotační programy Ministerstva kultury, měst a obcí určené k podpoře místních a regionálních tradic

Metodické:

- Vedení seznamu nejvýznamnějších jevů TLK v Kraji Vysočina dle Pravidel Rady Kraje Vysočina pro vedení Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Kraje Vysočina
- Vytvoření metodiky pro oceňování nejlepších výsledků interpretace a prezentace jevů TLK na území kraje
- Vytvoření metodik pro systematickou dokumentaci oblasti TLK v rámci celého Kraje Vysočina

Institucionální:

- Existence a činnost Regionálního pracoviště tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina
- Existence a činnost institucí a organizací zabývajících se problematikou TLK v rámci kraje
- Využívání sítě dobrovolných dokumentátorů pro identifikaci a dokumentaci jevů tradiční lidové kultury

6 Úkoly k naplnění cílů stanovených pro oblast tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina na období 2015 - 2017

Konkrétní úkoly vyplývají z celostátních koncepčních a navazujících dokumentů pro oblast tradiční lidové kultury a ze specifických potřeb kraje

6.1 Identifikace jevů tradiční lidové kultury

- Navázání na dosavadní výzkum jevů TLK na území kraje: etnokartografické zpracovávání žijících identifikovaných projevů TLK

Odpovědnost: Regionální pracoviště ve spolupráci s etnografy příspěvkových organizací zřízovaných Krajem Vysočina na úseku kultury, zapojení sítě dobrovolných dokumentátorů

- Badatelská činnost odborných pracovníků na poli etnografie

6.2 Dokumentace jevů tradiční lidové kultury

- Vytvoření metodik pro systematické dokumentování oblasti TLK v rámci celého Kraje Vysočina

Odpovědnost: Regionální pracoviště

- Provádění periodické dokumentace jevů TLK, zejména těch, které jsou bezprostředně ohroženy a jejich dokumentace v pravidelných cyklech podle stupně ohrožení

Odpovědnost: Regionální pracoviště ve spolupráci s etnografy příspěvkových organizací zřízovaných Krajem Vysočina na úseku kultury

- Shromažďování, evidence a zpracovávání materiálních dokladů souvisejících s jevy TLK v rámci sbírkotvorné činnosti, vytváření elektronických databází a jejich zpřístupnění odborné i laické veřejnosti

Odpovědnost: Regionální pracoviště ve spolupráci s etnografy příspěvkových organizací zřízovaných Krajem Vysočina na úseku kultury

- Vedení soupisu nejvýznamnějších jevů TLK v Kraji Vysočina prostřednictvím „Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Kraje Vysočina“, jeho rozšiřování, pravidelná aktualizace, vč. periodické redokumentace zapsaných statků

Odpovědnost: Regionální pracoviště

- Dokumentace jevů TLK v terénu

Odpovědnost: Regionální pracoviště ve spolupráci s etnografy příspěvkových organizací zřízovaných Krajem Vysočina na úseku kultury a dobrovolnými dokumentátory

- Zapojení studentů do terénních výzkumů a dokumentace TLK, příp. využívání studentských diplomových, ročníkových a seminárních prací

Doporučení pro: Regionální pracoviště ve spolupráci se vzdělávacími institucemi

6.3 Uchovávání, šíření, prezentace a předávání hodnot tradiční lidové kultury

- Cílená podpora a posilování celospolečenské prestiže nemateriálního kulturního dědictví, efektivní spolupráce institucí a organizací zabývajících se problematikou TLK v kraji

Odpovědnost: Regionální pracoviště

- Vytvoření a správa databáze dosud „živých“ lidových slavností a oslav, výročních obřadů a obyčejů v kraji (poutí, masopustních obchůzek, vítání jara, pálení čarodějnic, atd.)

Odpovědnost: Regionální pracoviště

- Zmapování současného stavu folkloru a folklorních souborů v Kraji Vysočina, vedení a pravidelná aktualizace databáze folklorních souborů, nejvýznamnějších folklorních festivalů, přehlídek a soutěží pořádaných v Kraji Vysočina

Odpovědnost: Regionální pracoviště ve spolupráci s Horáckým folklorním sdružením

- Systematická prezentace jevů TLK odborné i laické veřejnosti prostřednictvím přednášek, výstavních, edukačních, edičních a doprovodných programů, webových stránek

Odpovědnost: Regionální pracoviště ve spolupráci s etnografy příspěvkových organizací zřízených Krajem Vysočina na úseku kultury a kulturními a vzdělávacími institucemi v kraji (muzea, knihovny, archivy, ZUŠ apod.)

- Vytvoření systému veřejného oceňování nejlepších výsledků interpretace a prezentace prvků TLK v Kraji Vysočina

Odpovědnost: Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Kraje Vysočina ve spolupráci s Regionálním pracovištěm

- Zapojení oblasti TLK do volnočasových aktivit realizace výchovně-vzdělávacích a osvětových programů zaměřených na širokou veřejnost, především mládež za účelem seznamování s místními a regionálními projevy TLK)

Doporučení pro: Regionální pracoviště ve spolupráci s Horáckým folklorním sdružením, se vzdělávacími institucemi v kraji (ZUŠ, DDM apod.)

- Podpora prezentace TLK formou podpory neprofesionálních uměleckých aktivit prostřednictvím grantových systémů a individuálních dotací
  - a) pořádání místních, regionálních, národních a mezinárodních folklorních festivalů, slavností, přehlídek, soutěží a tvůrčích dílen, jejichž náplní je nejen prezentace, ale i předávání hodnot tradiční lidové kultury,
  - b) publikační činnost tematicky zaměřená na TLK,
  - c) vystavování hmotných artefaktů TLK, předvádění jevů TLK – obyčeje, zvyky, obřady, zpěv, hudba, tanec, technologické postupy apod.

Odpovědnost: Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Kraje Vysočina ve spolupráci s Regionálním pracovištěm

6.4 Mezinárodní spolupráce

- Podpora mezinárodní spolupráce v oblasti TLK formou realizace vícestranných projektů v oblasti dokumentace, propagace, prezentace a ochrany jevů TLK

Doporučení pro: Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Kraje Vysočina, Regionální pracoviště

7 Finanční zdroje

Financování oblasti tradiční lidové kultury spočívá na vícezdrojovém principu, základem jsou veřejné zdroje - neinvestiční dotace obcí, kraje, státní správy (zejména Ministerstva kultury a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy) s prostředky fyzických a právnických osob. Jiné zdroje, např. finanční prostředky od sponzorů, tvoří jen velmi nízký podíl.

Kraj Vysočina jako zřizovatel muzeí, v nichž pracují etnografové, podporuje každoročně úsek tradiční lidové kultury finanční částkou, která je zahrnuta v příspěvku na provoz jednotlivých krajských muzeí. Tato muzea se v rámci své činnosti zaměřují především na postupně zanikající projevy TLK nebo projevy ohrožené zánikem, na systematické výzkumy ve svém regionu, doplňování sbírkových fondů akvizicemi z oblasti tradiční lidové kultury, na budování databází fondů muzeí a jejich postupné zpřístupňování veřejnosti.

Výjimečné postavení mezi těmito organizacemi zaujímá Muzeum Vysočiny Třebíč, příspěvková organizace, které je z rozhodnutí Zastupitelstva Kraje Vysočina pověřeno funkcí informačního, školícího a metodického pracoviště, vedením a koordinací celokrajské dokumentace tradiční lidové kultury (usnesení Zastupitelstva Kraje Vysočina č. 0145/02/2005/ZK ze dne 29. 3. 2005).

Vybrané dotační tituly Kraje Vysočina:

- Pravidla Rady Kraje Vysočina pro poskytování dotací v oblasti neprofesionálního umění - určená na podporu krajských postupových a národních přehlídek v oblasti neprofesionálního umění a účinkujícím z Kraje Vysočina při jejich účasti na národní přehlídce v jiném kraji
  - Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina pro poskytování dotací na podporu společenských a kulturních aktivit obcí Kraje Vysočina souvisejících s oslavami či připomenutím významných výročí obcí
  - Fond Vysočiny - grantový program Regionální kultura – určený na podporu živé kultury a umění (podpora folklorních akcí a aktivit, které nejsou postupovými nebo národními přehlídkami, podporovány jsou zejména akce pořádané městy, obcemi nebo kulturními zařízeními ve spolupráci s folklorními soubory)
  - Fond Vysočiny - grantový program Edice Vysočiny – určený na podporu edičních počínů
  - další grantové programy Fondu Vysočiny a dotační tituly kraje (pro oblast školství, památkové péče a další)
- Podrobné informace jsou uvedeny na <http://extranet.kr-vysocina.cz/edotace/>

Vybrané dotační tituly Ministerstva kultury ČR:

- Podpora tradiční lidové kultury
- Podpora regionálních kulturních tradic
- Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely v oblasti neprofesionálního umění a tradiční lidové kultury
- Podpora zahraničních kontaktů v oblasti neprofesionálních uměleckých aktivit aj.

8 Vazba na koncepční, strategické a programové materiály Kraje Vysočina

- Program rozvoje Kraje Vysočina

Schválené oborové koncepce:

- Koncepce památkové péče v Kraji Vysočina na období 2013 - 2016

9 Odkaz na vybrané instituce a dokumenty

- Ministerstvo kultury ČR, www.mkcr.cz
- Národní ústav lidové kultury, <http://www.nulk.cz>
- Muzeum Vysočiny Třebíč, příspěvková organizace - Regionální pracoviště tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina, www.zamek-trebic.cz
- Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice (na léta 2003 – 2010), schválená usnesením vlády České republiky č. 571 ze dne 11. června 2003
- Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 až 2015, schválená usnesením vlády České republiky č. 11 ze dne 5. ledna 2011
- Koncepce památkové péče v Kraji Vysočina na období 2013 – 2016, schválená usnesením č. 0395/05/2013/ZK ze dne 17. 9. 2013
- Pravidla Rady Kraje Vysočina pro vedení Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury Kraje Vysočina, schválená usnesením č. 2089/38/2013/RK dne 26. 11. 2013
- Úmluva o zachování nemateriálního kulturního dědictví, Paříž, 2003
- Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví, Paříž, 1972
- Aktualizace Státní kulturní politiky na léta 2013 a 2014 s výhledem na roky 2015 až 2020, usnesení vlády České republiky č. 7 ze dne 9. ledna 2013
- Vzorová náplň regionálního pracoviště dle doporučení Ministerstva kultury ČR (č.j. 323/2004)

10 Závěr

Koncepce péče o tradiční lidovou kulturu v Kraji Vysočina na období 2015 – 2017 je prvním samostatným koncepčním dokumentem kraje zpracovaným pro oblast nemateriálního kulturního dědictví.

Záměrem koncepce bylo stanovit nástroje a definovat opatření přispívající k účinnější ochraně, uchování, výzkumu, dokumentaci, předávání a využívání projevů a jevů TLK jako nedílné součásti kulturního dědictví.

Cílem koncepce je vytvořit podmínky pro systematickou identifikaci a dokumentaci živých, existujících, zaznamenaných, zaniklých i revitalizovaných jevů tradiční lidové kultury, účinnější péči a ochranu nemateriálních statků tradiční lidové kultury v Kraji Vysočina.

Koncepce má rovněž přispět k prohloubení a efektivnější spolupráci subjektů, které se nemateriálním kulturním dědictvím na území Kraje Vysočina zabývají.

Důraz je kladen na zvýšení povědomí o hodnotách tradiční lidové kultury, na význam mezigeneračního předávání nemateriálního kulturního dědictví a na zvýšení zájmu o TLK mezi širokou veřejností.

Koncepce péče o tradiční lidovou kulturu v Kraji Vysočina na období 2015 – 2017 byla zpracována Odborem kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Kraje Vysočina. Stanovené úkoly a jednotlivé cíle a opatření vycházejí ze záměrů a specifických potřeb kraje a celostátních dokumentů platných pro oblast nemateriálního kulturního dědictví. Stěžejním výchozím dokumentem byla Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu v České republice na léta 2011 – 2015.

Koncepce péče o tradiční lidovou kulturu v Kraji Vysočina na období 2015 – 2017 je v souladu s Programem rozvoje Kraje Vysočina a dalšími strategickými a koncepčními dokumenty kraje.